

Kansallinen Kokoomus rp
Puoluekokous Tampereella 13.-15.6.2008
PUOLUEKOKOUSKANNANOTTO

KAUPUNGIT OVAT SUOMEN VETURI – IHMISTEN KAUPUNKI EI OLE KOSKAAN VALMIS

Kehittyvät kaupungit – kilpailukykyinen Suomi

Suomessa tarvitaan kaupunkipolitiikkaa. Lähes 90 % suomalaisista asuu kaupunkiseuduilla, joiden pinta-ala on 2,5 prosenttia koko maan maapinta-alasta. Kaupungistumisen jatkuminen on positiivista kehitystä. Kaupungeissa luodaan elämän, hyvinvoinnin puitteet.

Kaupunkipolitiikka tukee koko maan kehittämistä

Kaupungit toimijoinen ovat Suomen talouden veturi. Ne ovat innovaatioiden moottoreita, kulttuurin keskittymiä sekä luovuuden ja kehittämisen edelläkävijöitä. Kaupunkipolitiikka ei ole aluepolitiikan tai maaseutupolitiikan vastakohta, vaan nämä kolme politiikkaa tukevat toisiaan – tasapainoisen ja elävän Suomen rakentamiseen tarvitaan kaikkia.

Kehittyville kaupungeille on annettava kansantalouden kasvun edistäjän, veturin rooli. Näin edesautetaan myös kaupungeja ympäröivän maaseudun kehittymistä ja elinvoimaa.

Ihmisten ja kumppanuuden kaupunki

Kaupunki on ihmisten yhteisö. Kokoomuksen mielestä kaupungeissa on huolehdittava siitä, että eri kansalaisryhmien toiminnalle ja kohtaamiselle on tilaa ja mahdollisuuksia. Kaupunki on sen asukkaiden ja elinkeinoelämän yhteinen työmaa; kaupunkilaisilla ja yrityksillä on yhteisössään vapauksia, velvollisuuksia ja vastuuta.

Luovuus, osaaminen, arvoista käytävä keskustelu ja kumppanuuksien luominen kasvattavat kaupungin sosiaalista pääomaa ja yhdistävät toimijoita toisiinsa, kokoavat paikallisia voimavaroja ja edesauttavat uudentyyppisen osaamisen ja taloudellisen toiminnan syntymistä.

Vaikuttaminen on kansanvaltaa

Kaupungeissa turvataan asukkaiden itsehallinto ja itsellinen päätösvalta parhaiten huolehtimalla talouden tasapainosta, palvelujen saatavuudesta ja ympäristön hyvästä laadusta. Kansanvaltainen ja edustuksellinen demokratia toteutuu parhaiten paikallisessa itsehallinnossa, jossa asukkaat vaikuttavat heitä itseään koskevaan päätöksentekoon, kokevat hallinnon läheiseksi ja tunnistavat ihmiset, jotka edustuksellisessa demokratiassa kantavat taloudellisen ja poliittisen vastuun. Kokoomuslainen kaupunkipolitiikka edellyttää, että vireillä olevista asioista, päätöksenteon taustoista ja seurauksista on saatavissa tietoa ymmärrettävässä muodossa. Kaupunkilaisten itsehallintoa on vahvistettava ja poliittista ohjausta päätöksenteossa lisättävä. Kaupunkien on luotava toimivat vaikuttamisen kanavat ja vuorovaikutus asukkaiden kanssa. Vuorovaikutteisuuden toteutumiseksi kehitetään palautejärjestelmiä ja vaikutusmahdollisuuksia sekä tietotekniikan että eri toimintamallien uudistamisen avulla.

Kuntien palvelutuotannon monipuolistaminen, ulkoistaminen, laaja yhteistyö ja verkottuminen lisäävät valinnanvapautta, mutta samalla itsehallinto ja luottamushenkilöiden kyky ohjata kuntien

toimintaa muuttuu haastavammaksi. Hallinnon läpinäkyvyyden ja läheisyysperiaatteen tulisi toimia silloinkin, kun tehtäviä on peruskunnasta siirretty ylikunnallisille päätöksentekoeleimille, kuntayhtymille, yrityksille ja kolmannelle sektorille. Poliittisen ohjauksen edellytyksiä tulisikin vahvistaa koulutuksen ja luottamushenkilötyön ammatillistamisen kautta.

Asukas on osallistuja, palvelun asiakas ja maksaja sekä laadun valvoja

Kaupungin palvelut tukevat ihmisen arkea. Kaupunki vastaa asukkaille palveluiden järjestäjänä siitä, että palvelu on saatavilla. PARAS-hankkeen hengessä kuntaliitoksia kaupunkiseuduilla tuetaan. Kuntarakenteen uudistamisella, vahvojen ja elinvoimaisten kuntien muodostamisella, voidaan myös tulevaisuudessa turvata palvelut ja niiden perustana vahva kunnallinen talous. Tuottavuus ja taloudellisuus ovat avaintekijöitä, jotta heikommista voidaan väestön ikääntyessäkin pitää huolta.

Palveluita tuotetaan oman tuotannon lisäksi yhteistyössä elinkeino- ja yritystoiminnan sekä kolmannen sektorin kanssa. Kaupunkien on selvitettävä oman palveluntuotantonsa ja ostopalveluidensa todelliset kustannukset. Vain siten varmistetaan palvelumarkkinat sekä palveluiden laatu ja kustannustehokkuus. Osana onnistunutta elinkeinopolitiikkaa kaupunki varmistaa pienten ja keskisuurten yritysten tasavertaiset mahdollisuudet osallistua kuntien tarjouskilpailuihin.

Kaupunkiseuduilla palvelut on järjestettävä yhdessä niin, että asukas voi valita kuntarajoista riippumatta lähinnä asuntoaan tai työmatkan varrella olevan palvelun. Tämä edellyttää, että kaupunkiseudun kunnat sopivat sitovasti rahoituksesta ja kustannusten jaosta. Kaupunkien on laadittava palvelustrategia ja määriteltävä tuotannon eri vaihtoehdot ja kuntien yhteistyö.

Kaupungin on otettava käyttöön palvelujen vaihtoehtoisia ohjaus- ja tuotantotapoja ja kehitettävä mm. laatu- ja tilaaja-tuottaja- järjestelmää, palveluseleitä, palvelusitoumuksia ja kuluttajansuojaa.

Sujuva arki ja toimiva ympäristö hyvin rakentuneessa kaupungissa

Kaavoituksella ja maankäytöllä kaupungin tulee huomioida kestävä kehitys kaupunkirakenteessa sekä tarjota asukkaille terveellinen, virikkeinen, viihtyisä ja turvallinen elinympäristö, mahdollisuudet lähivirkistykseen ja luontokokemuksiin sekä kaupunkimaiseen, johon olennaisena osana kuuluvat myös luonto- ja kulttuurikohteet. Ympäristön rakentamisessa rakennusperinnön ja kulttuurimaisen kunnioittaminen on merkityksellistä kokoomukselle.

Kaupunkien vastuulla on kohtuuhintaisen asuinrakentamisen turvaaminen sekä riittävä vuokra-asuntojen tarjonta muuttoliikkeen, eri väestöryhmien ja työelämän kasvaviin tarpeisiin. Elinkeinoelämän ja yritysten tarpeet tulee huomioida kaavoituksessa ja liikepaikkoja koskevassa päätöksenteossa. Tämä turvaa osaltaan lähipalveluiden hyvän saatavuuden.

Asuminen ei saa keskittyä ympäristökuntiin samalla kun työpaikat sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelut sijoittuvat keskustaajamiin. Tämä aiheuttaa turhaa seudun sisäistä liikennettä kodin ja työpaikan välillä, kustannuksia sekä ilmasto- ja ympäristöongelmia. Taloudellisesti ongelma on se, että verotulot kerääntyvät toisaalle samalla kun palveluvarustuksen ylläpitovastuu ja sosiaalisten ongelmien kohtaaminen jää keskustaajamien kannettavaksi. Tiivis yhdyskuntarakenne mahdollistaa toimivan ja taloudellisen joukkoliikenteen järjestämisen.

Kaupunkiseudun tiivistä yhteistyötä ja muun muassa yhteistä yleiskaavaa tarvitaan ohjaamaan asumisen, työssäkäynnin, asioinnin ja elinkeinotoiminnan kannalta taloudelliseen ja eheään

yhdyskuntarakenteeseen.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja ympäristövaatimukset edellyttävät yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, kestäviä energiaratkaisuja ja vesitalouden huomioon ottamista jo kaavoituksessa. Liikennetarpeen pienentäminen, energiasäästön edistäminen, uusiutuvien energiamuotojen käyttöönotto ja jätehuollon kehittäminen ovat keinoja, joiden avulla energian käyttö ja riittävyys voidaan kaupungeissa turvata.

Tiivis kaupunkirakenne korttelit lävistävine kulkureitteineen, palveluareenoineen ja toreineen, aukioineen ja puistoineen sekä toisaalla umpikortteleineen, sisäpihoineen ja puutarhoineen, tarjoaa mahdollisuuksia ihmisten kohtaamiselle ja yhteisöllisyyden syntymiselle.

Kaupunkiseudun kuntien on yhdessä aikaansaattava pysyvä neuvottelumenettely keskenään ja valtion kanssa kaupunkiseudun palvelujen ja yhdyskuntarakenteen kehittämisestä sekä yhteensovittamisesta. Tätä varten on otettava käyttöön aiesopimukset sitomaan kaupunkiseudun kuntia ja valtiota.

Kilpailukyky kaupungeissa

Kun kaupungit pärjäävät, pärjää koko maa.

Jatkuvan menestymisen edellytyksenä kaupungeissa ja koko maassa ovat panostukset tieteeseen, kulttuuriin ja tutkimukseen, yrittäjyyden kannustamiseen sekä elinkeinoelämän hyvien toimintaedellytysten luomiseen, vahvaan elinkeinopolitiikkaan, innovatiivisuuteen ja kansainvälisyyteen.

Kaupunki on keskeisin verkostojen kokoaja ja kehittämisen käynnistäjä yhdessä paikallisten yritysten ja yhteisöjen kanssa. Kokoomus kannustaa kaupunkeja erikoistumaan, vahvistamaan vahvuuksiaan, verkostoitumaan kansainvälisesti ja erottautumaan eurooppalaisessa ja maailmanlaajuisessa kilpailussa. Erikoistumisen ja osaamiseen panostaminen tuo uusia yrityksiä, työpaikkoja ja investointeja kaupunkiin ja Suomeen. Kaupungit kilpailevat osaavista ihmisistä samaan aikaan kun työvoiman lisätarve muutenkin kasvaa. Kaupungit kantavat suurimman vastuun suomeenmuuttajien kotouttamisesta ja integroinnista työelämään, yrittäjiksi ja kaupunkiyhteisöön.

Riittävän kokoinen ja hyvin johdettu, viihtyisä ja turvallinen kaupunki on luovuuden hautomo, jossa alakulttuurien, tieteen, kulttuurin ja elinkeinoelämän kohdatessa syntyy innovaatioita. Menestymistä vauhdittaa tiivis ja avoin yhteistyö yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa. Vetovoimaisen kaupungin tunnusmerkkejä ovat myös monipuoliset koulutus-, kulttuuri- ja liikuntapalvelut.

Pääkaupunkiseutu ja metropolialue muodostavat kansallisesti merkittävän alueellisen kokonaisuuden, jonka menestyminen heijastuu koko Suomeen. Alueen palvelut, maankäyttö ja kaavoitus sekä liikenne tulee järjestää yhteistoiminnassa niin, että huomioon otetaan eurooppalainen kilpailutilanne ja erityisesti koko Itämeren alueen kehitysnäkymät ja Venäjän läheisyys. Metropolialuetta on kehitettävä kansainvälisesti kilpailukykyiseksi.

Avainsanoja:

Kaupungistuminen jatkuu; Asukkaiden itsehallinto on perusta; Kaupungin johtamista ja lähidemokratiaa on vahvistettava; Paras- hanketta ja kaupunkiseutujen kuntaliitoksia on tuettava; Kaupunkiseudun yhteistyö, valtion kumppanuus ja aiesopimukset sitoviksi; Yhdyskuntarakennetta eheyttävä; Kaupungeissa asukkaiden yhteisöllisyys, vastuu ja velvollisuudet korostuvat; Tuki palveluiden valinnaisille vaihtoehdoille; Palvelustrategiassa ja elinkeinopolitiikassa tuki markkinoiden ja kilpailun syntymiselle; Työvoimatarve edellyttää Suomeen muuton edistämistä; Metropolia on kehitettävä kansainvälisesti

